

Крапівіна Г.О., к.держ.упр., доцент
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

ОРІЄНТИРИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ В ТУРИЗМІ: ОЦІНКА ВІЛЬНОГО ЧАСУ НАСЕЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ М. МАРІУПОЛЬ)

В межах туризму як специфічної наукової дисципліни час є повноправним об'єктом дослідження. Причому час в туризмі має структуру та є об'єктом моделювання. Тож в дослідженні запропоновано конструкцію часу, яка визначить можливість моделювання мінливості станів складових вільного часу як людського капіталу, чи, іншими словами, створено рівняння динаміки змін їх станів по прошарках суспільства.

Для цього вибрано та описано структуру складових досліджуваної проблеми, визначено стани об'єкту дослідження та способи виміру їх мінливості, накладено зміни об'єкту дослідження на зміни обраного еталону (годинника чи шкали). Закономірності змін об'єкту, які визначають його реальний рух в просторі припустимих станів, мають форму аналітичних рівнянь і використовують перелік процедур, які інтерпретують та зіставляють формальні поняття проблеми з конкретними об'єктами наочної області дослідження, а останні – з величинами, що вимірюються в експерименті.

Використання вільного часу є своєрідним індикатором культури, кола духовних потреб та інтересів конкретної особистості або окремої соціальної групи [1]. Економічна форма цінності людського життя визначається як обсяг часу людини, що вивільняється працею, та його перетворення у вільний час, що має використовуватися для розвитку самого індивіда та всіх інших людей [2].

Вільний час є мірою дійсного багатства суспільства. А його використання - це основний ресурс туризму. Потенціал вільного часу надає значні

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

можливості для формування моральних потреб особистості. Разом з тим, його використання в нашому суспільстві демонструє дефіцит позитивних моральних орієнтирів.

Дослідження вільного часу створюють основу для перетину до видучення, структуризації, кількісної оцінки напрямів його використання та створення моделей з регулювання цими процесами. Для цього може бути використана модель вільного часу [3, 4], що є відправною точкою складніших багатокритеріальних завдань пошуку шляхів досягнення найбільшої ефективності використання вільного часу населення.

Оцінку фонду вільного часу населення м. Маріуполя показано в табл. 1.

Таблиця 1

Оцінка фонду вільного часу населення м. Маріуполя

Дні	Вільний час соціально-культурної групи, тис. ос.–год.			
	Працюючі	Непрацюючі	Учнівська молодь	Діти
Робочі	156650	394366	48608	45504
Неробочі	187200	173051	51688	10068
Відпускні	43200	39836	56056	4608
Усього	387050	607253	156352	60180

При цьому фонд вільного часу населення м. Маріуполя оцінено в 1210,8 млн ос.–год. З них відпускний вільний час – 387,0 млн ос.–год. Для дорослих оцінка фонду вільного часу – 994,3 млн ос.–год., а для учнівської молоді та дітей – 156,3 млн ос.–год. Оцінка відпускнуго вільного часу дорослих складає 83,0 млн ос.–год., а учнівської молоді та дітей – 56,0 млн ос.–год.

Тобто, загальний фонд вільного часу дорослих, більш ніж в 5 разів більший за аналогічний показник для дітей та учнів. А оцінка резерву використання фонду відпускнуго вільного часу населенням м. Маріуполь менше вищевказаного майже в 9 разів. Фонд загального вільного часу, що використовується дітьми м. Маріуполя на Азовському узбережжі та в зеленому туризмі, перевищує аналогічний показник для дорослих в 6,5 рази.

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Використання населенням м. Маріуполь фонду відпускнуго вільного часу на Азовському узбережжі та в зеленому туризмі складає майже 90% його обсягу.

За місцем основного проживання населення міста потенційно майже 10% вільного часу має можливість проводити тільки в парках, магазинах, кінотеатрах, менш ніж десятку частку – в підприємствах спортивного профілю та інших культурно-видовищних закладах. Підприємства індустрії розваг м. Маріуполя мають можливість обслуговувати близько 1% вільного часу населення на рік. При цьому найбільший обсяг вільного часу може бути використаний ним в магазинах, ресторанах і кав'ярнях, установах спортивного профілю, а також в культурно-видовищних закладах. Всього в прийнятих до дослідження туристсько-рекреаційних підприємствах індустрії розваг міста потенційно може бути використано близько 7 % фонду вільного часу населення.

А невелика частка використання фонду вільного часу населення м. Маріуполя за місцем основного проживання, відбиває необхідність впровадження напрямів розвитку відповідної інфраструктури міста.

В процесі дослідження представлено соціальні аспекти вільного часу та використання його суспільством на підставі впровадження комплексного та системного підходів. Основні висновки та результати досліджень зводяться до наступного:

місце та роль вільного часу можна визначити як міру дійсного багатства суспільства;

запропоновано під вільним часом розуміти такий час, який не поглинається безпосередньо продуктивною працею, а залишається вільним для задоволень, дозвілля, вільної діяльності й розвитку. Вільний час виступає в цьому плані як простір для розвитку людського капіталу;

обґрунтовано, що використання вільного часу - важливий напрям досліджень з якості життя суспільства;

запропоновано аналітичні форми економіко-математичних моделей оцінки вільного часу та його використання:

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

визначено рівень використання суспільством вільного часу як ефективного ресурсу соціально-економічної системи туристичної діяльності.

Література

1. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвіллезнавство. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 208 с.
2. Ельмеев В.Я. Человек как ценность: философский и экономический аспекты // Проблемы современной экономики. - 2005. - 3(15).
3. Крапівіна Г.О. Соціально-трудоі аспекти проблем вільного часу суспільства // Вісник економічної науки України. – Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2011.- №2(20). – С.66-72.
4. Danilczuk W.F. Wybor priorytetowych terytoriow dla rozwoju turystyki na wybrzezu Azowskim regionu Doneckiego / W.F. Danilczuk, A.J. Bowsunowskaja, H.A. Krapivina // Gospodarka regionalna i turystyka. Studia i materially. - Kielce, Polska, Wyzsza Szkola Zarzadzania Gospodarka Regionalna i Turystyka w Kielcach.– 2004. – №1. – P. 129–135.

УДК 614.87

Кропивницький В.С., к.т.н.
Український науково-дослідний
інститут цивільного захисту

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПОЖЕЖНОВИБУХОВОЇ НЕБЕЗПЕКИ

Однією з найважливіших задач, які стоять сьогодні перед Україною, є